

KyK Krêft yn
Kollektyf

GEDRAGS **PROTOCOL**

OKTOBER 2023

OBS De Gielguorde
www.gielguordemantgum.nl

VOORWOORD

Ons gedragsprotocol heeft als doel dat alle kinderen van de Gielguorde zich veilig voelen bij ons op school, zodat zij zich kunnen ontwikkelen tot de beste versie van zichzelf.

Om aan dat doel te kunnen voldoen, hebben wij regels en afspraken in de school die gelden voor alle betrokkenen: leerkrachten, ondersteunend personeel, leerlingen en ouders. Deze regels en afspraken zijn bekend bij alle betrokkenen, zodat wij, als zich ongewenste situaties voordoen, elkaar kunnen aanspreken op deze regels en afspraken.

Dit vraagt van ons dat wij de kinderen leren zich assertief op te stellen. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle kinderen in de gelegenheid om zich veilig en welkom te voelen bij ons op school.

Sinds 1 januari 2006 is het wettelijk verplicht om als school een zorgplan te hebben. Een onderdeel van dit plan is een gedragsprotocol. Dit gedragsprotocol geeft kinderen, leerkrachten en ouders duidelijkheid over hoe gehandeld wordt in het geval van respectloos gedrag op school. Wij vinden het als school heel belangrijk dat leerlingen elkaar respecteren en dat pesten wordt voorkomen. Daarnaast willen wij in dit gedragsprotocol de nadruk leggen op gewenst gedrag.

In dit gedragsprotocol onderscheiden wij **(digitaal) pesten (op school)** en afspraken rondom **gewenst gedrag**. Ook kunt u in dit protocol nog een aantal **adviezen voor ouders** teruglezen.

Uitgangspunten bij ons gedragsprotocol

1. Als pesten en ongewenst gedrag plaatsvindt, ervaart de school dat als een probleem voor alle betrokkenen.
2. Leerkrachten en ondersteunend personeel zijn alert op ongewenst gedrag. Indien ongewenst gedrag optreedt, voert de school het gedragsprotocol uit. De verantwoordelijkheid ligt bij de leerkrachten.
3. Het gedragsprotocol wordt door het hele team en de oudervertegenwoordiging onderschreven en aan alle ouders ter inzage aangeboden.

INHOUDSOPGAVE

1. (Digitaal) pesten (op school)	3
1.1. Begripsbepalingen met betrekking tot pesten en gedrag	3
1.1.1. Ruzie/conflict	3
1.1.2. Plagen of pesten?	3
1.1.3. Pesten	3
1.1.4. Digitaal pesten	4
1.2. De betrokkenen	4
1.2.1. Het gepeste kind	4
1.2.2. Het kind dat pest	5
1.2.3. De meelopers en de andere kinderen	5
1.3. Preventieve maatregelen	5
1.4. Repressieve maatregelen	6
2. Gewenst gedrag	7
2.1. Gedragsverwachtingen en maatregelen	7
3. Adviezen aan ouders	8
3.1. Samenwerken	8
3.2. Ouders van gepeste leerlingen	8
3.3. Ouders van pesters	8
3.4. Alle andere ouders	8

1. (DIGITAAL) PESTEN (OP SCHOOL)

1.1 Begripsbepalingen met betrekking tot pesten en gedrag

1.1.1. Ruzie/conflict

Ruzie maken wordt nog wel eens benoemd als pesten. Hoewel een ruzie geen pesten is, kan een niet goed opgeloste ruzie soms wel tot pesten leiden. Een ruzie is een conflict tussen mensen over een behoefte of over wat rechtvaardig is. Er is in principe geen sprake van een dader en/of slachtoffer.

1.1.2. Plagen of pesten?

We spreken over plagen als kinderen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag ontstaat uit een onschuldige sfeer. Over het algemeen vindt plagen incidenteel plaats. Plagen wordt pesten als de geplaagde aangeeft een bepaalde actie en/of woorden onprettig te vinden en de plager toch doorgaat. Pesten gebeurt herhaaldelijk en met opzet, plagen niet.

1.1.3. Pesten

Pesten is (psychisch, fysiek of seksueel) stelselmatig geweld van een leerling of een groep leerlingen ten opzichte van één of meer klas-/schoolgenoten, die niet in staat is/zijn zichzelf te verdedigen, met als gevolg dat die persoon/personen buiten (een deel van) de groep komt te staan. Er is sprake van ongelijkheid (in macht, kracht of sociale status). De inzet van het pestgedrag is altijd onvriendelijk en heeft een achtergrond van macht door intimidatie.

De volgende vormen van pesten kunnen voorkomen:

Verbaal

Bijvoorbeeld iemand met regelmaat uitschelden, belachelijk maken, uitlachen of een vervelende bijnaam geven.

Fysiek

Bijvoorbeeld iemand schoppen, slaan, duwen of zelfs spugen. Elke vorm van fysiek contact, waarbij de ander pijn wordt gedaan, wordt gezien als fysiek geweld.

Intimidatie

Hier kan gedacht worden aan iemand achternalopen of ergens opwachten. Iemand dwingen om bezit dat niet van jou is af te geven of bepaalde handelingen te laten verrichten hoort ook bij intimidatie.

Isolatie

Bijvoorbeeld het buitensluiten tijdens het spelen van spelletjes, het niet meelopen naar huis of het niet komen op een verjaardag.

Stelen of vernielen van bezittingen

Spullen van een klasgenoot afpakken, moedwillig beschadigen of zelfs stukmaken.

1.1.4. Digitaal pesten

Veel pestgedrag tussen leerlingen speelt zich online af, bijvoorbeeld op sociale media en in games. Omdat online pesten 7 dagen per week, 24 uur per dag door kan gaan en het bereik online groot is, kan de impact van online pesten wel anders zijn. Toch gaat het in de kern om dezelfde aspecten: uitsluiten, intimideren, dreigen en pijn doen. Bij online pesten zijn de effecten merkbaar tot in het klaslokaal, ook al speelt het pesten zich vaak buiten school af.

De volgende vormen van online pesten komen het meest voor:

Uitsluiten

Bijvoorbeeld iemand ongevraagd toevoegen aan of verwijderen uit online (groeps)gesprekken. Geblokkeerd worden is ook een vorm van uitsluiten.

Beledigen

Bijvoorbeeld beledigingen of een haatreactie onder een foto of video plaatsen. De drempel om dingen over een ander te zeggen ligt online lager dan wanneer dit fysiek plaatsvindt.

Bedreigen

Bijvoorbeeld een bedreigend bericht versturen. Dat kan gemakkelijk anoniem.

Belastend materiaal verspreiden

Hier kan gedacht worden aan belastend of ongewenst (intiem) beeldmateriaal van een klasgenoot naar de hele klas sturen. Deze foto's worden vaak weer doorgestuurd, waardoor je als slachtoffer nooit meer van zo'n foto afkomt, met alle psychische gevolgen van dien. Vaak gaat het om een screenshot of een bewerkte foto. Ook worden er door kinderen nepaccounts aangemaakt onder de naam van de gepeste. Met zo'n nepaccount kunnen zij heel gemakkelijk vervelende informatie verspreiden.

1.2. De betrokkenen

1.2.1. Het gepeste kind

Sommige kinderen hebben een grotere kans om gepest te worden dan anderen. Dat kan komen door uiterlijke kenmerken, maar het heeft vaker te maken met gedrag, de wijze waarop gevoelens worden beleefd en de manier waarop dat geuit wordt.

Kinderen die gepest worden, doen vaak andere dingen dan leeftijdsgenoten in hun omgeving. Ze spelen een ander instrument, doen aan een andere sport of zitten op een ander clubje. Ze zijn goed in vakgebieden of juist minder goed. Er zijn helaas aanleidingen genoeg om door anderen gepest te worden, mits de pester daar de kans voor krijgt.

Uit onderzoek blijkt dat kinderen gepest worden in situaties waarin pesters de kans krijgen om een slachtoffer te pakken te nemen. Er is dan al sprake van een onveilige situatie, waarbinnen een pester zich kan manifesteren en zich daarin ook nog verder kan ontwikkelen.

Veel kinderen die worden gepest hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat daadwerkelijk actie te ondernemen tegen het pesten en stralen dat dan ook uit. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep. Deze angst en onzekerheid worden versterkt door het ondervonden pestgedrag, waardoor het gepeste kind in een vicieuze cirkel komt waar het zonder hulp niet uitkomt.

Gepeste kinderen voelen zich vaak eenzaam. Ze missen in hun gepeste omgeving vrienden om op terug te vallen en ze kunnen soms beter met volwassenen opschieten dan met hun leeftijdsgenoten.

Pesten is een groot probleem voor kinderen. Een gepest kind schaamt zich vaak voor zijn gedrag. Het voldoet niet aan normen die de ouders graag in hun kinderen terugzien: een vrolijk en vooral onbezorgd kind dat zelfstandig in staat is zijn boontjes te doppen. Ze zijn bang voor een net zo groot probleem bij de erkenning en de aanpak ervan. Veel gepeste kinderen doen er dan uiteindelijk ook maar het zwijgen toe.

1.2.2. Het kind dat pest

Kinderen die pesten zijn vaak juist fysiek de sterkeren uit de groep. Pesters lijken in eerste instantie populair te zijn in een klas. Het komt echter ook regelmatig voor dat een pester een kind is dat in een andere situatie zelf slachtoffer is of was. Om te voorkomen weer het gepeste kind te worden, kan een kind zich bijvoorbeeld in een andere omgeving als pester gaan opstellen.

Bij jongens komt uitdaging naar het gezag (de leerkracht, ouders, trainer, overblijfskracht) bij het pesten wel eens voor. Meisjes pesten vaak minder openlijk dan jongens en vaak op een subtiele manier, waarbij de uitdaging naar het gezag ter plekke meestal niet aan de orde is. Ze pesten eerder met woorden of sluiten andere kinderen buiten. Meisjes opereren minder individueel en meer met groepsvorming. Fysiek geweld komt minder voor bij meisjes.

Een pester heeft een probleem. Hij of zij leert niet om zijn agressie op een andere manier te uiten dan door het ongewenste gedrag te vertonen. Ook pesters hebben last van hun pestgedrag. Door hun beperkte sociale vaardigheden hebben ze vaak moeite om gelijkwaardige vriendschap op te bouwen en te onderhouden. Pesters maken een ongewenste sociale ontwikkeling door.

Soms zien de pesters de aanpak van het probleem als bedreigend. Echter blijken deze kinderen vaak uiteindelijk net zo opgelucht als de slachtoffers bij een duidelijke aanpak. Er wordt immers ook aandacht besteed aan hun onmacht om met andere kinderen een gezonde relatie op te bouwen.

1.2.3. De meelopers en de andere kinderen

De meeste kinderen zijn niet direct betrokken bij pesten in de actieve rol van pester. Sommige kinderen behouden enige afstand en andere kinderen doen incidenteel mee. Dit noemen we de meelopers.

Een meeloper kan bang zijn zelf in de slachtofferrol te raken. Het kan ook zijn dat meelopers stoer gedrag interessant vinden. Vooral meisjes doen wel eens mee met pesten om een vriendin te kunnen behouden.

Als kinderen actiever gaan meepesten in een grotere groep, voelen ze zich minder betrokken en verantwoordelijk voor wat er met pesten wordt aangericht. Wat in een groep gebeurt, laat het 'individueel denken' meer achter zich en zo kan groepsgedrag leiden tot situaties die onacceptabel zijn. Er zijn ook kinderen die niet merken of niet willen weten dat er gepest wordt in hun directe omgeving.

Het heeft zin om stelling te nemen tegen het pesten. Wanneer kinderen het gepeste kind te hulp komen of tegen de pester zeggen op te houden, kan de situatie aanzienlijk veranderen. Het pesten wordt dan al direct minder vanzelsprekend en draagt risico's met zich mee. De situatie voor meelopers verandert door het ongewenste karakter van het vertoonde pestgedrag. Het wordt voor hen duidelijk dat het geen groepsnorm is om mee te gaan in het pestgedrag. Kinderen die pestgedrag signaleren en dit bij de leerkracht aangeven, vervullen een belangrijke rol. Er zijn kinderen die zich schuldig voelen omdat ze niet op kunnen komen voor het slachtoffer door actief te helpen of een volwassene te hulp roepen. Ook zijn er altijd kinderen die helemaal niet in de gaten hebben dat er in hun omgeving gepest wordt. Ze zien wel het een en ander gebeuren, maar kunnen de gebeurtenissen niet duiden als pestgedrag.

1.3. Preventieve maatregelen

1. In alle groepen werken we met de methode: Kwink. Dit is een methode voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen. Hieronder valt ook burgerschap, sociale integratie en mediawijsheid.

Een sterke, sociaal veilige groep voorkomt pesten. Wij leren de leerlingen dat iedereen verantwoordelijk is voor het klimaat in en buiten de klas en wij mogen elkaar aanspreken op gedrag. Dit communiceren we op een positieve manier. In veel gevallen voorkomt deze methode 'reparatie' achteraf.

In het begin van ieder schooljaar besteden leerkrachten aandacht aan de Gouden Weken.

Tijdens deze weken werken we aan het versterken van relaties onderling, vormt de groep zich en maken de kinderen samen met de leerkrachten groepsafspraken.

2. Indien de leerkracht aanleiding daartoe ziet, besteedt hij of zij aandacht aan pestgedrag in een groepsgesprek of andere werkvorm.
3. In het team wordt er aandacht besteed aan de groepscultuur van de klas en de school en worden incidenten besproken voordat deze escaleren.

1.4. Repressieve maatregelen

1. Indien er sprake is van incidenten betreffende pestgedrag, wordt dat met de betrokken kinderen besproken door de leerkracht van het kind. Dit gesprek staat niet op zichzelf maar wordt regelmatig herhaald om het probleem aan te pakken. Van dit gesprek worden aantekeningen gemaakt in Parnassys bij zowel de pester als het gepeste kind.

De volgende stappen worden hierbij gevolgd:

- De betrokken kinderen doen hun verhaal;
  - Er wordt besproken welk gevoel dit bij hen teweegbracht en welke behoefte er nu is;
  - Er worden oplossingen en afspraken gemaakt die voor de betrokkenen zinvol en aanvaardbaar zijn;
  - Er worden evaluatiemomenten afgesproken.
2. Indien er sprake is van herhaald pestgedrag worden de ouders van de pester in het bijzijn van hun kind door de leerkracht op de hoogte gesteld van de ongewenste gebeurtenissen in een gesprek op school. Bij dit gesprek worden de afspraken met de pester nadrukkelijk doorgesproken en vastgelegd. Ook de mogelijk op te leggen sancties bij het niet naleven van de afspraken worden daarbij vermeld. Deze sancties kunnen per leerling en situatie verschillen. De leerkracht noteert in Parnassys de gebeurtenissen, inhoud van de gevoerde gesprekken en de vastgelegde afspraken. Het pestgedrag wordt teambreed tijdens een personeelsoverleg besproken. De directeur wordt ook op de hoogte gebracht van pestgedrag op school.
  3. Indien het probleem zich blijft herhalen roept de directeur de ouders op school voor een gesprek. Van dit gesprek wordt een notitie in Parnassys gemaakt.
  4. Indien het gedrag niet verbetert, kan er een verwijzing plaatsvinden naar een externe hulpverlener.
  5. Indien het pestgedrag niet stopt, kan de directeur van de school overgaan tot bijzondere maatregelen zoals het isoleren van de pester of een tijdelijke uitsluiting van het bezoeken van de lessen van de school, zie de omschrijving in de schoolgids.

2. GEWENST GEDRAG

2.1. Gedragsverwachtingen en maatregelen

Op de Gielguorde spreken we over gewenst gedrag. Dit houdt in dat we onze verwachtingen over onze omgangsnormen naar elkaar uitspreken. Naast de afspraken die elk jaar in de groep worden gemaakt, hebben wij als school onze waarden en gedragsverwachtingen geformuleerd op onderstaande manier:

"Deze 4 zorgen voor plezier!"

- We zullen aardig zijn voor groot en klein.
- We passe goed op ús guod, dan rekket it net fuort.
- Binnen school is het wandelgebied, buiten hoeft dat lekker niet.
- Iedereen zijn eigen talent, wees grutsk op de ander en op wie jij bent.

Elke leerkracht oefent deze gedragsverwachtingen in met de kinderen uit de klas. Desondanks komen er situaties voor waarbij regels worden overtreden. Als de veiligheid van leerlingen, leerkrachten, ander personeel en/of ouders in het geding is, is optreden geboden. Daarbij hoeft het niet alleen om de fysieke veiligheid te gaan; het kan ook de sociale en emotionele veiligheid betreffen. Te denken valt aan: vechten, slaan, bedreigen en schelden.

Bij onderstaande gedragsovertredingen gaan wij over op het verbinden van een onplezierige consequentie aan het getoonde gedrag.

- De problemen spelen al langere tijd (enkele maanden).
- Er is een aanhoudende reeks van storende gedragsuitingen.
- De problemen zijn intens en gaan gepaard met veel emotie bij de leerling en de omgeving.
- De problemen komen in meerdere situaties voor.
- Er is sprake van opstapeling van verschillende soorten probleemgedrag.
- De hinder voor de leraar en de klasgenoten is groot. De leerling kan zelf ook onder het probleemgedrag lijden.
- De verwachting is dat de problemen intensieve ondersteuning behoeven.

Indien de genoemde gedragsverwachtingen niet worden opgevolgd, doorlopen wij de stappen die beschreven staan bij het kopje 1.4. Repressieve maatregelen op pagina 6.

3. ADVIEZEN AAN OUDERS

3.1. Samenwerken

School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Bij problemen van pesten zullen de directie, intern begeleiders, anti-pestcoördinator en de leerkrachten hun verantwoordelijkheid nemen en overleg voeren met de ouders. Samen wordt naar een oplossing gezocht en treedt dit protocol in werking. U kunt van onze leerkrachten verwachten dat zij op een respectvolle wijze met elkaar, met uw kinderen en met u als ouders communiceren.

3.2. Ouders van gepeste leerlingen

Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind. Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken. Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken. Door positieve stimulering en beloning kan het zelfrespect vergroot worden of weer terugkomen. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport of een andere vorm van vrijetijdsbesteding zoals muziekles, scouting of een knutselclub. Vraag regelmatig belangstellend naar de online-ervaringen van uw kind(eren). Kijk en lees mee op de telefoon van uw kind. Doe dat altijd alleen als uw kind dat ook weet, doe dit bij voorkeur samen. Dat samen kijken geeft u inzicht in wat uw kind doet, maar ook welke ideeën, gevoelens en gedachtes dat bij uw kind oproept. Door er samen over te praten krijgt u inzicht in wat er goed gaat, maar ook waar uw kind nog hulp bij nodig heeft. Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

3.3. Ouders van pesters

Neem het probleem van uw kind serieus. Blijf rustig; elk kind loopt kans pester te worden. Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen. Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet. Besteed extra aandacht aan uw kind. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport. Vraag regelmatig belangstellend naar de online-ervaringen van uw kind(eren). Kijk en lees mee op de telefoon van uw kind. Doe dat altijd alleen als uw kind dat ook weet en doe dit bij voorkeur samen. Dat samen kijken geeft u inzicht in wat uw kind doet, maar ook welke ideeën, gevoelens en gedachtes dat bij uw kind oproept. Door er samen over te praten krijgt u inzicht in wat er goed gaat, maar ook waar uw kind nog hulp bij nodig heeft. Corrigeer ongewenst gedrag, benoem gedragsverwachtingen en beloon het goede gedrag van uw kind. Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

3.4. Alle andere ouders

Neem de ouders van het gepeste kind serieus. Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan. Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag, benoem gedragsverwachtingen en beloon goed gedrag. Geef zelf het goede voorbeeld. Vraag regelmatig belangstellend naar de online-ervaringen van uw kind(eren). Kijk en lees mee op de telefoon van uw kind. Doe dat altijd alleen als uw kind dat ook weet, doe dit bij voorkeur samen. Dat samen kijken geeft u inzicht in wat uw kind doet, maar ook welke ideeën, gevoelens en gedachtes dat bij uw kind oproept. Door er samen over te praten krijgt u inzicht in wat er goed gaat, maar ook waar uw kind nog hulp bij nodig heeft. Leer uw kind voor anderen op te komen, zonder zichzelf tekort te doen. Leer uw kind voor zichzelf op te komen, zonder de ander tekort te doen.